

Redigeret af Anders Mørkbak Bruun

ERHVERVSJURA

Mindre ansvar til revisorer

REVISION Danmark har undladt at reagere på en henstilling fra EU-Kommissionen om at begrænse erstatningsansvaret for revisorer, som ikke lever op til deres forpligtelser.

LARS BO LANGSTED, professor
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

DEN 5. JUNI 2008 – eller for ret præcist to år siden – henstillede EU-kommissionen til sine medlemslande, at »lovpligtige revisorer og revisionsfirmaers civile retlige erstatningsansvar i tilfælde af misligholdelse af deres faglige forpligtelser bør begrænses, bortset fra i tilfælde af forsættelig misligholdelse af deres pligter.«

Danmark ligger normalt helt i front som klassens pæne pige, når det gælder om at implementere EU-lovgivning, herunder henstillinger. Sidst EU-kommissionen udarbejdede henstillinger indenfor revisorområdet skyndte vi os da også at implementere henstillingerne om kvalitetskontrol og uafhængighed i revisorloven fra 2003. Til overflod var et af formålene med revisorloven fra 2008 at gøre den danske regulering endnu mere EU-konform, end den var før.

Så meget desto mere må det undre, at reaktionen fra Økonomi- og Erhvervsministeriet, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og Revisorkommissionen i de forløbne to år har været larmende tavshed. Det er muligt, at man har drøftet henstillingen på de interne linjer, men man har tilsyneladende omhyggeligt undgået at igangsætte tiltag til implementering af henstillingen – ja, man har øjensynligt end intet ønske om at initiere en diskussion af fornuften i kommissionens henstilling. Og det er synd, for det er bestemt værd at overveje nærmere.

GROFT SAGT KAN en dansk revisor (og et dansk revisionsfirma) blive erstatningsansvarlige over for enhver, der lider et tab som følge af, at han eller hun har stilet på revisors påtegning på et regnskab. Det kan være en investor, der lider tab som følge af en investering i et selskab, hvis seneste årsrapport havde en blank revisionspåtegning (og hvor revisor har begået en faglig fejl i forbindelse med påtegningen). Det

kan være en leverandør, der i tillid til samme regnskabs påtegning leverer varer på kredit, eller det kan være en bank, der yder et lån som følge af regnskabet med den blanke påtegning.

Hvis revisor er erstatningsansvarlig som følge af en faglig fejl – han har måske undladt at foretage en tilstrækkelig undersøgelse af varelageret eller af nogle interne kontroller – er det hovedregelen, at revisor så er (med) ansvarlig for det fulde tab, som tredjemand lider. Dette gælder, uanset om tabet er på fire kr. og modværdien af en marsbar, eller om det er fire mia. kr.

Forestiller vi os, at bestyrelsen har overtalt direktionen til at aflægge et oppustet – og derfor misvisende – regnskab for at narre investorerne, er det indlysende, at såvel bestyrelsen som direktionen er erstatningsansvarlige. Det er jo også dem, der skal aflægge

regnskabet, og som skriver under på, at det er lovligt og retvisende. Det er med andre ord ledelsens regnskab.

OPPUSTNINGEN af regnskabet kan være sket så snedigt, at revisor ikke kan bregdes, at han ikke har opdaget det. I så fald er revisor ikke erstatningsansvarlig, selvom regnskabet er forsynet med en blank påtegning.

Har revisor imidlertid som nævnt f.eks. undladt at foretage en tilstrækkelig kontrol af nogle interne kontroller, og må man antage, at revisor ville have taget forbehold eller på anden måde bemærket forholdet i sin påtegning, hvis han havde gjort, hvad han skulle – ja, så har revisor begået en faglig fejl. Revisor er erstatningsansvarlig, og revisor er ikke blot i en situation, hvor han eller hun skal betale den del af det samlede tab, som kan henføres til revisor-fejlen. Nej, revisor hæf-

ter sammen med bestyrelsen og direktionen for det fulde tab, som investorer m.fl. har lidt ved at stole på regnskabet.

At systemet er således, er – efter en dansk erstatningsretlig tankegang – ikke så underligt. De, der lider tab som følge af svigt fra ledelsens side og svigt fra revisors, har jo ikke gjort noget forkert. De har handlet i normalt berettiget tillid til, at alt var i orden, og derfor føles det rigtigt at give fuld erstatning til den skadelidte og derefter lade skadevolderne slås indbyrdes om, hvem der i sidste ende skal bære tabet.

FORESTILLER man sig imidlertid, at tabet – som vi ind imellem har set det også herhjemme – kan opgøres til trecifrede millionbeløb eller for den sags skyld til milliarder, er der ingen, der kan betale et sådant beløb, og systemet kommer til kort. Skade-

volder går fallit, og skadelidte får alligevel ikke dækket sit tab. Ser man det fra (med) skadevolders side, kan det endvidere opleves som dybt utilfredsstillende og ganske skævt, at han for en opgave, hvor han måske har haft et honorar på 100.000 kr. pludselig må se sig selv og sit firma erklæret konkurs på grund af et krav på 200 mio. kr. udløst af en medhæftelse, hvor han selv nok har bidraget lidt til den samlede skade, men hvor han efter de danske regler hæfter for det fulde beløb.

Som begrundelse for henstillingen henviser kommissionen bl.a. til, at »kapitalmarkedernes smidige funktion kræver bæredygtig revisionskapacitet og et konkurrencedygtigt marked for revisionsydelser, hvor der er et tilstrækkeligt udvalg af revisionsfirmaer, der er i stand til og villige til at udføre lovpligtig revision af selskaber.«

Kommissionen skriver videre: »De stadigt større udsving i selskabernes markeds-kapitalisering har imidlertid gjort risikoen for at pådrage sig erstatningsansvar betydeligt større, samtidig med at adgangen til forsikring mod risikoen i forbindelse med sådan revision er blevet mere og mere begrænset.«

DEN RISIKO, kommissionen peger på, er risikoen for, at der ganske enkelt ikke er nogen revisionsfirmaer, der tør påtage sig opgaven med at foretage revision af de helt store europæiske og/eller internationale virksomheder – og i så fald er vi langt dårligere hjulpet end ved at acceptere en eller anden form for begrænsning i ansvaret. Målet er således ikke at beskytte revisionsfirmaerne, men at sikre at samfundet kan få den revision, det har brug for.

I revisionstilfælde kan revisor ikke – som reglerne er – aftale sig til en ansvarsbegrænsning, for der er ingen at indgå aftalen med. Den potentielt skadelidte er jo endnu ganske ukendt på tidspunktet for revisionsaftalens indgåelse.

I erstatningsretten taler man om "floodgate-argumentet" – risikoen for, at man bliver erstatningsansvarlig overfor en ubekendt kreds og for et ubegrænset beløb, og hvor man bliver målet for samtlige erstatningssøgende, fordi man typisk har en forsikring.

I mange andre lande har man begrænsninger af forskellig art. I England er revisor f.eks. kun erstatningsansvarlig overfor en meget snævrere kreds, og i andre lande har man beløbsbegrænsninger for revisors erstatningsansvar. I Tyskland har man f.eks. en begrænsning på 1 mio. euro ved revision af noterede selskaber og 4 mio. euro ved noterede selskaber.

I Belgien er de tilsvarende grænser henholdsvis 3 mio. og 12 mio. euro. I Sverige foreslog et regeringsnedsat udvalg i efteråret 2008, at revisors ansvar dels skulle være subsidiært i forhold til ledelsens ansvar for regnskabet, og dels at der skulle være et endeligt loft på ca. 100 mio. SEK.

Det er på tide, at vi her hjemme får en ordentlig og sober debat om, hvorvidt og i bekræftende fald hvordan vi også i Danmark skal indføre en form for begrænsning for erstatningsansvaret ved revision – eller om vi blot skal lade henstilling være henstilling og imødesee risikoen for, at EU laver et for dansk erstatningsret helt skævt snit i sit ønske om at begrænse den reviderende revisors erstatningsansvar. ■

PÅTEGNING Revisorer kan se frem til mindre erstatningsansvar, hvis det står til EU-Kommissionen. Modelfoto: Vincent Hazat

HOVEDPUNKTER

■ Risikoen for at revisorer pådrager sig erstatningsansvar er ifølge EU-Kommissionen blevet større.

■ Bl.a. derfor henstiller EU-Kommissionen til, at EU-landene indfører en begrænsning for erstatningsansvaret ved revision.